

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Lapsistrategia –hankkeen ohjausryhmä

OKM/29/040/2018

Pöytäkirja 1/2018, 27.6.2018

Aika: keskiviikko 20.6.2018 klo 16.00 – 19.00

Paikka: Valtiovarainministeriön kokouskeskus, Mariankatu 9, Helsinki,
kokoushuone Jakovara

Osallistujat:

Jäsenet	Suvi-Anne Siimes, toimitusjohtaja, pj	(x)
	Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö, vpj	(x)
	Päivi Sillanaukee, kansliapäällikkö, vpj	(-)
	Aula Maria-Kaisa, valtiotieteen lisensiaatti	(-)
	Anttila Tapio, asiamies	(x)
	Askola Irja, piispa emerita	(x)
	Heikkilä Marianne, projektipäällikkö	(x)
	Heinonen Olli-Pekka, pääjohtaja	(x)
	Hetemäki Martti, valtiosihteeri	(-)
	Hintikka Marja, toimittaja	(x)
	Iivonen Esa, johtava asiantuntija	(x)
	Itkonen Juha, kirjailija	(x)
	Junttila Niina, apulaisprofessori	(x)
	Karila Kirsti, professori	(-)
	Koski Maija, päätoimittaja	(x)
	Kouvonen Petra, asiamies	(x)
	Kurttila Tuomas, lapsiasiainvaltuutettu	(-)
	Kärkkäinen Olli, pääekonomisti	(x)
	Laakso Marja-Leena, professori	(-)
	Lahtinen Jarkko, kehittämisspäällikkö	(x)
	Luukkainen Olli, puheenjohtaja	(-)
	Pennanen Pirjo, johtava lääkäri	(x)
	Rimpelä Markku, strategiajohtaja	(-)
	Rotkirch Anna, johtaja	(x)
	Santamäki-Vuori Tuire, johtaja	(x)
	Tiuraniemi Saara, kustantaja	(x)
	Ylikännö Minna, johtava tutkija	(x)
	Väljärvi Jouni, professori	(x)

Westlund Onni, kokemusasiantuntija	(x)
Asiantuntijasihteeristö	
Viveca Arrhenius, sosiaalineuvos, STM	(x)
Maire Kolimaa, neuvotteleva virkamies, STM	(x)
Anne Onnela, opetusneuvos, OKM	(-)
Aija Rinkinen, opetusneuvos, OKM	(x)
Viestintä ja muut	
Mikko Dufva, ennakointiasiantuntija	(x)
Päivi Hirvola, johtaja	(x)
Kari Ilmonen, johtaja	(-)
Sanna Leinonen, STM/Viestintä	(-)
Heidi Mäenpää, OKM/Viestintä	(x)

Asialista:

1. Kokouksen avaus ja hankkeen esittely

Projektipäällikkö Marianne Heikkilä toivotti osallistujat tervetulleiksi klo 16.10 sekä esitteli itsensä, ohjausryhmän puheenjohtajan Suvi-Anne Siimeksen sekä ohjausryhmän sihteeristön. Heikkilä ohjeisti osallistujia ensimmäistä tapaamista varten.

Ohjausryhmän puheenjohtaja Suvi-Anne Siimes toivotti ohjausryhmän jäsenet tervetulleiksi.

Puheenjohtaja esitteli hankkeen ja ohjausryhmän tehtävät sekä aikataulun (Esitys liitteenä 1).

Hankkeen tehtävänä on:

- 1) Tukea poliittisia toimijoita ja eduskuntavaaleihin 2018 valmistautuvia tahoja.
- 2) Edistää julkista keskustelua niistä politiikkalinjauksista, joilla lasten ja perheiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa voidaan parantaa.
- 3) Vahvistaa hallituskaudet ylittävää, poikkihallinnollista ja tulevaisuuteen katsovaa näkökulmaa.
- 4) Tavoitteena on myös vahvistaa lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuvaa toimintakulttuuria päätöksenteossa ja palveluissa.

Huomiota tulee kiinnittää esim. lasten kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa, perheiden ja vanhemmuuden tukeen sekä työelämän perheystävällisyyden vahvistamiseen.

Puheenjohtaja korosti tulevaisuudenuskoa ja asioiden katsomista myös positiiivisesta näkökulmasta, ei pelkästään epäkohtien huomioimista.

2. Esittäytymiskierros ja odotukset

Läsnä olleet ohjausryhmän jäsenet esittelivät itsensä ja kertoivat lyhyesti omista odotuksistaan ryhmän työlle.

3. Sitran ennakointiasiantuntija Mikko Dufvan alustus: Megatrendit – entäs sitten? Ilmiöpohjaisuus ja tieto päätöksenteossa. (Liite 2)

Mikko Dufva puhui mm. asioista, jotka jäävät arjessa usein huomiotta emmekä havaitse tulevaisuuteen varautumista. Meillä on tulevaisuuden kuva, mutta se ei ole yhteensopiva megatrendien kanssa. Tarvitaan uusia tulevaisuuden kuvia. Hän kysyi nähdäänkö megatrendit uhkina vai mahdollisuuksina. Pienetkin muutokset voivat kumuloitua suuriksi. Tulevaisuustieto ei ole arvovapaata, riippuu siitä mitä tuomme agendalle. Tarvitaan tulevaisuuden lukutaitoa ja on pystyttävä kuvittelemaan uusia tulevaisuuksia. Täytyy varoa käytettyjä tulevaisuuksia ja kyetä näkemään uusia vaihtoehtoja. Hot pot approach, eli tuodaan eri näkökulmia yhteen; haudutellaan asioita ja annetaan muhia. Tuodaan erilaisia näkökulmia päätöksentekoon. Puhui ilmiöpohjaisesta julkisesta hallinnosta. Mietittävä, mitä tapahtuu tulevaisuudessa ja miten vastaamme siihen.

4. Työskentely pienryhmissä

Työskentelyosuuden fasilitoi Sitran Päivi Hirvola. Pienryhmäteemoista ja keskusteluissa esiin nousseista huomioista on erillinen muistio. (Liitteet 3 ja 4)

Kokouksessa muistutettiin the Chatman House Rulen voimassa olosta, eli somessa eikä muussakaan viestinnässä ei viitata yksittäiseen henkilöön. Ohjausryhmä tai sen jäsenet eivät tule erikseen ulos työn tuloksilla vaan niistä tiedotetaan yhdessä sovitulla tavoilla.

5. Pienryhmätyöskentelyn tulosten reflektointi

Puheenjohtaja kiitti osallistujia hyvästä pienryhmätyöskentelystä ja totesi, että pienryhmätyöskentelyn tulokset siirtyvät seuraavaksi työvaliokunnan ja sihteeristön käsittelyyn. Niihin palataan tarkemmin ohjausryhmän seuraavassa kokouksessa. Projektipäällikkö ehdotti muutaman keskusteluissa tärkeimmäksi koetun asian esiin nostamista ringissä. Esille nousi mm. seuraavaa:

”Lapsia tarvitaan aina, ilman lapsia meillä ei ole tulevaisuutta. Esimerkiksi monikulttuurisuus näyttäytyy usein huolena, vaikka siitä on myös paljon iloa. Tutkimusta on paljon, mutta on epäselvää, miten tietoa käytetään.”

”Mitä on aito vaikuttaminen nyky-yhteiskunnassa? Vaikuttavuuden mittaaminen; tiedetään mistä hyvinvointi koostuu, mutta se ei mene jakeluun - > tarvitaan pitkäjänteisyyttä. Tiedettävä, mitä kysytään ja mihin halutaan vastauksia.”

”Käytössä oleva retoriikka -> mihin on kadonnut vanhemmuuden ilo? Tarvitaan tulevaisuuden uskoa ja näköala tulevaisuuteen.”

”Kohderyhmänä ovat lapset, perheet ja työelämä. Mitkä ovat viestit kullekin tasolle? Viestit pitää markkinoida niin, että ne menevät läpi. Kullekin

kohderyhmälle valitaan yksi asia, johon ehdotetaan/tehdään muutos ja sille konkreettinen työkalu.”

”Mihin raportti päättyy? Miten strategia jalkautuu? Miten viesti menee lapsiperheille?”

”Lapsistrategian pitää elää ajassa, muuttua vuosien varrella. Emme voi tehdä staattista strategiaa, joka on samanlainen seuraavat 50 vuotta. Se tehdään tähän hetkeen, mutta sen on pystyttävä muuttumaan.”

”Pelkona on tavanomainen raportti. Päätettävä ketä varten strategia tehdään. Pelkkää vaaleihin ja hallitusohjelmaan valmistautuminen on liian kapea näkökulma. Olisi saatava aikaan laajempi kulttuurinen muutos ja vaikutus koko yhteiskuntaan”

”Mistä vaikuttavuus tulee? Pitäisi luoda poliittista painetta. Tarvitaan/määriteltävä kohderyhmät ja konkreettiset työkalut ja asetettava konkreettinen muutos. Tämä kiinnostaisi perheitä.”

”Tärkeää on pitää mielessä, että emme ole tekemässä lapsistrategiaa vaan lapsistrategiaa valmistelevaa työtä. Pitäisi kyetä sanoittamaan positiivinen kuva tulevaisuudesta, johon kuuluu perhe ja sen ihmissuhteet.”

”Tavoitteena lapsiystävällinen Suomi, joka on enemmän prosessi kuin julistus. Miten saamme jokaisen ymmärtämään, että jokaisen on oltava sitä rakentamassa joka päivä?”

”Voitaisiin käydä läpi arvot ja asenteet, haluavatko suomalaiset tehdä lapsia enää siinä määrin kuin aikaisemmin.”

6. Puheenjohtajan päätössanat: Miten tästä eteenpäin?

Puheenjohtaja totesi, että maailman ei tarvitse olla valmis helmikuun lopussa 2019. Työ ei pääty hankkeen ”loppuraporttiin” vaan prosessi jatkuu. Ohjausryhmän tuotoksen suhteen kannattaa olla ennakkoluuloton ja rohkea. Tulossa on myös kaksi lapsifoorumia ja lasten kuuleminen.

Puheenjohtaja totesi, että nyt pidetty kokous oli luonteeltaan orientaatiokokous, jossa saatiin eväitä työmme etenemisen ja jatkon suunnittelemiseen. Hän pyysi ohjausryhmän jäseniä varautumaan jonkinlaiseen työskentelyyn myös kokousten ulkopuolella.

Elokuun alkupuolella lähetetään sähköpostia seuraavaan kokoukseen valmistautumista varten.

7. Seuraava kokous

Ohjausryhmän seuraava kokous on ke 29.8. klo 16.00. Kokous pidetään osallistavana. Asiaina mm. lapsifoorumin valmistelu ja edellisen ohjausryhmän tuotosten analysointi.

Puheenjohtaja totesi, että lapsistrategian taustatyö on iteratiivinen prosessi ja tämä kokous on ollut tärkeä jatkon valmistelulle.

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.00